

The Rebbe's Uncle

דוד של הרב

הרב זוסיא קאזאצקוב (תר"ל-תש"ד?)
RABBI ZUSYA KAZACHKOV (1870-1944?)

מזכרת משמחת נישואי
מנחם מענדל ורח"י מושקא זאקל-יקובסקי
וא"ו תמוז, ה'תשפ"ו

מז

Memento from the Wedding of
Mendel and Mussie Zaklikovsky
6 Tammuz 5786

Rabbi Zusya Kazachkov (1870-1944?)

This tiny photograph of my great-grandfather, Rabbi Zusya (Zosim) ben Leib Kazachkov, was miraculously preserved by my mother, his granddaughter Tamara. It is the only tangible trace remaining of this loving and kind man, whom I know through the stories of my grandmother, Babushka Chaya Rimma Kazachkov.

He was born in 1870 in Krasnovichi, in the Mogilev region of Belarus and later became a Rosh Yeshiva in Poddobrianka, where he often met and dined with Rabbi Boruch Shneur and Rebbetzin Zelda Rochel Schneerson. A very learned and handsome man, he met their daughter, Radzia Sima (who was seven years younger than he was), and around 1896 they married in Khorobichi, Ukraine.

Rabbi Zusya and his wife, Radzia Sima Kazachkov (née Schneerson), raised their five children in the small town of Poddobrianka in the Gomel region of the Russian Empire, now Belarus, until her untimely passing in 1924 at the age of 47.

Though small in size, this town occupied an important place in the spiritual history of the Chabad-Lubavitch dynasty.

It was home to remarkable intellectual and spiritual giants of Chassidism—foremost among them Rabbi Levi Yitzchok (grandson of the third Lubavitcher Rebbe, Menachem Mendel Schneerson, the “Tzemach Tzedek”), his son Rabbi Boruch Shneur (known to us as Boris) Schneerson, and his four children: his daughter, my great-grandmother Radzia Sima (together with her husband, Zosim Kazachkov, and their five children), and his three sons, the renowned Kabbalist Rabbi Levi Yitzchak Schneerson, father of the Rebbe, Rabbi Sholom Shlomo Schneerson, and Rabbi Shmuel Schneerson.

The stories my grandmother told about her father, Zosim, were filled with love and gratitude for his devotion to protecting his family, especially during the turbulent years of the Civil War that followed the collapse of the Russian Empire between 1917 and 1921.

My grandmother remembered, with horror in her eyes, how the entire town hid in basements and barns in fear of

SYNAGOGUE, GOMEL, BELARUS.

attacks by the terrible Galaka band.

The winter of 1921 was brutal. Trying to comfort his family, Zosim devised a plan. A signalman at the nearby railway station had promised to ring the station bell the moment he heard that the band was approaching.

At the very first signal, the family would flee.

For many nights, Zosim did not sleep, remaining constantly on guard. Then, one night, in the middle of the freezing darkness, the signal came.

Zosim, together with his wife Radzia Sima and their five children—Mendel (born 1897), my grandmother Chaya Rimma (born 1899), her sister Gita Nina (born 1903), and their brothers Avraham (born 1905) and Yisroel Noach (born 1907)—ran for their lives, fleeing on foot for 13 kilometers from Poddobrianka to a village outside Gomel through the bitter winter night.

That desperate escape saved their lives.

Most of those who remained behind were brutally killed or wounded. When the family later returned, nothing remained of their home except a blackened chimney standing amid the ashes, with their cat sitting on top.

Soon afterward, my great-grandmother became gravely ill and passed away. My grandmother would quietly add that her youngest brother, Yisroel Noach, died shortly after his mother—“from a broken heart.”

I can only imagine the grief of my great-grandfather, who, despite all his efforts to save his family, endured such devastating loss.

AIRIAL VIEW, DOBRIANKA, CHERNIHIV OBLAST, NORTHERN UKRAINE.

דודו המבוגר של הרב

הרב זוסיא קאזאצקוב (תר"ל-תש"ד?)

לפנינו תמונה המתפרסמת כאן לראשונה של דודו המבוגר של הרב, הרב זוסיא (זוסים) קאזאצקוב ע"ה. שמו הפרטי נודע לנו מנינתו, על פי מה ששמעה מסבתה, חיה רימה, בתו של זוסים.

בספרות החב"דית לא נמצא לעת עתה שום אזכור אודותיו. גם על אשתו וילדיהם לא נמצא מידע רב.

אמנם ישנם כמה אזכורים אודות זוגתו, מרת ראדז' שימא שניאורסאהן-קאזאצקוב (תרל"ז-תרפ"ד), אחותם המבוגרת של שלושת בניו של הר"ר ברוך שניאור שניאורסאהן, הלא הם: כ"ק הר"ר לוי יצחק - אביו של הרבי (תרל"ח-תש"ד), הר"ר שלום שלמה (תרמ"ג-תרפ"ו), והר"ר שמואל (תרמ"ח-תש"ד).

לפנינו כמה מן האזכורים אודותיה:

במכתב כ"ק אדמו"ר מיום ז' כסלו תש"ח (אגרות-קודש ח"ב ע' ערב), הכולל תיקונים לספר "תולדות משפחת הרב מלאדי", נכתב: "מרת ראדיא קאזאצקוב מדאברניקא".

ב"רשימות הרב"ש" ע' פא (מה שרשם אביה - הרב"ש - מדיבורו עם כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע במוצאי שבת קודש פרשת ויגש, ט' טבת ה'תרע"ה): "דיברתי... מענייני... ומבתי תי' לאיט"א".

וראה שם ע' קיד (מה שרשם אביה - הרב"ש - מדיבורו עם כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ביום ד', פרשת משפטים, כ"ו שבט ה'תרע"ה): "והי' דברים... אודות בתי ראדז' שימא תי'".

וראה שם ע' קמא (מה שרשם אביה - הרב"ש - מדיבורו עם כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע במוצאי שבת קודש פרשת תשא, כ' אדר ה'תרע"ה): "דברתי עמו אודות בתי תי', שיברך אותה שיצליח לה השי"ת בעסק החנות שלה".

וראה "תולדות לוי יצחק" ח"ב ע' 26, שם נזכרה יחד עם נינתה שטערנא תחי' (נכדת מרת גיטא נינא, בת מרת ראדז' שימא), המתגוררת עם משפחתה לאוויש"ט בארץ הקודש.

כנראה נקראה ראדז' על שם הסבתא-רבתא, אשת הר"ר ברוך שלום (בנו בכורו של הצמח צדק), ושימא על שם הסבתא, אמו של הרב"ש, אשת הרב לוי יצחק (שבשנת תרכ"ו הייתה עדיין בין החיים; ראה "רשימות הרב"ש", בראשי פרקים, הערה 5).

במשך לפחות ארבעה דורות התגוררה המשפחה בפאדאבראנקא: בנו של הר"ר ברוך שלום, הרב לוי יצחק, שימש שם כרב; גם בנו, הרב ברוך שניאור, התגורר שם; וכן בתו, ראדז' שימא, עם בעלה הרב זוסיא וילדיהם, התגוררו שם עד בריחתם לעיר הגדולה הסמוכה הומיל (המרוחקת כ-50 קילומטר), בתקופת הפוגרומים בשנת תרפ"א.

הי פרסום זה לזכות ולעילוי נשמתם, ולחיוזק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר.

בצד שמאל מופיע מכתב מנינתו תחי', המתגוררת בקהילת הורי החתן, ובו מזיכרונותיה.

My grandmother later settled in Moscow, where she studied law and chemistry at Lomonosov University. Her sister Nina remained in Gomel and raised her own family there. Mendel became an accountant. Of Avraham, I know little except for one vanished photograph of a handsome young man inscribed, "From Abrasha, with love."

And what became of Zosim himself?

I know that during the Second World War he was evacuated (or perhaps exiled) to Kushka, then the southernmost point of the Soviet Union on the border with Afghanistan, today called Serhetabat in Turkmenistan. His family evacuated to Kitob, Uzbekistan, where they remained from 1941 to 1945.

The life of my great-grandfather ended in Kushka, approximately in 1944.

Though the lives of my great-grandparents were consumed by war, the story of their family did not end there.

My mother, myself, and my grandchildren—none of us would exist without their courage, sacrifice, and love. They continue to live through us. They are not erased. Their memory is not erased.

I have no words sufficient to express my gratitude to the distinguished Rabbi Eliezer Zaklikovsky, whose meeting last year felt to me nothing less than miraculous.

He was the first person I had ever met who possessed not only profound scholarly knowledge of the history of Chabad-Lubavitch and its great leaders, but who is also tirelessly working to expand and preserve that knowledge.

I am profoundly grateful to Rabbi Zaklikovsky for opening the doors of his welcoming home to me, where I had the privilege of meeting Rebbetzin Chanie and their wonderful children. Without his kindness, I would never have had the enormous honor of being present at this very special occasion and meeting all of your family and friends.

Today, my dear grandmother and her parents are here with us in spirit.

And I know they would be deeply grateful for this presentation honoring the blessed union of Rabbi Mendel Zaklikovsky and his beloved bride, Mussie Shemtov, in the presence of their distinguished parents, Rabbi Eliezer and Chanie Zaklikovsky, and Rabbi Moshe and Leah Shemtov.

Let me conclude with my heartfelt congratulations to this very special couple:

Mazel Tov!

And from my great-grandparents—peace and joy. And from my grandmother—a long and happy life.

—Anastasia

הזכרתי על הציון להצלחה רבה"

לפנינו תמונה נדירה של הרבי בעת הגעתו לאוהל הקדוש ביום חמישי, י"ג בניסן ה'תשנ"א. הרבי נראה צועד מן הרכב אל עבר האוהל, ובידו חבילה ובה העמודים הראשונים של הספר "ימי בראשית", אשר הוכנסו אליו על-ידי אבי החתן ליום הבהיר י"א ניסן ה'תשנ"א.

במשך השנים תש"נ-נ"א עמלו דוד הכלה, הרב יוסף יצחק גרינברג, יחד עם אבי החתן, הרב אליעזר יהושע זאקליקובסקי, על הכנת הספר "ימי בראשית" לדפוס. לאחר שדוד הכלה יצא לשליחות באלסקה, בחורף תשנ"א, המשיך אבי החתן להשלים את מלאכת העריכה וההכנה לדפוס.

לקראת יום הבהיר י"א ניסן, שנת הצדי"ק, מסר למזכיר הרבי, הרב חיים יהודה קרינסקי, חבילה ובה העמודים הראשונים של הספר כדוגמה, על מנת להכניסה לרבי, ואכן החבילה הוכנסה ביום י"ב בניסן.

וכך כתב הרב קרינסקי ביומנו:

ה' י"ג ניסן: כשיצא כ"ק [לנסוע] לציון, לקח עמו החבילה שמסרתי ביום שלפני כן ע"ד רשימות תש"י-י"א וכו'.

בשעה 5:30 לערך, בעמדו על הציון, פתח כ"ק את הדלת ונתן לי את המעטפה הריקנית ואת החבילה הנ"ל, ורשם עליה להחזיר לי את החבילה ושיהא בהצלחה רבה.

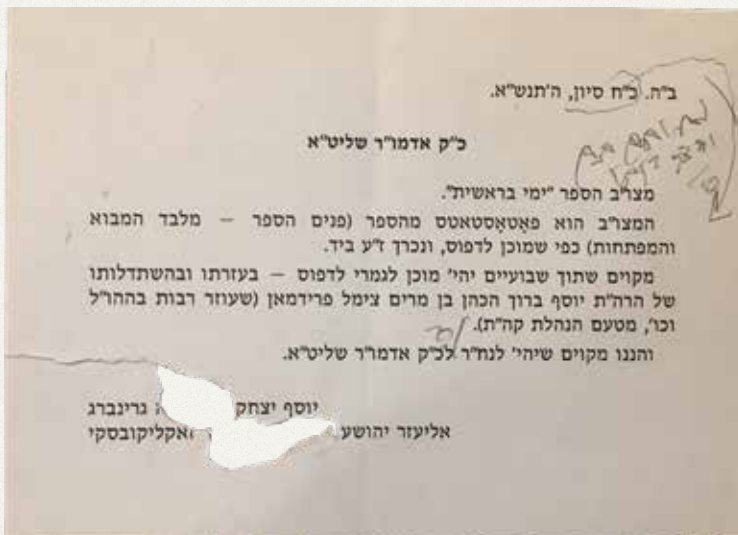
"נחת רוח רב"

לפנינו פתק שכתבו לרבי דוד הכלה, הרב יוסף יצחק גרינברג, ואבי החתן, הרב אליעזר יהושע זאקליקובסקי, ביום הבהיר כ"ח סיון ה'תשנ"א.

באותו יום מסר אבי החתן למזכיר הרבי, הרב חיים יהודה קרינסקי, העתק מן הספר "ימי בראשית" לאחר שנשלמה הכנתו לדפוס. במיוחד לכבוד היום הגדול כרך עותק מיוחד ביד, כדי שיוכל להימסר לרבי לכבוד כ"ח סיון - יובל שנים לבואו של הרבי והרבנית לארצות הברית.

וכך כתב הרב קרינסקי ביומנו:

ב', כ"ח סיון: נסיעה לציון בשעה 3:10. על הדרך... מסרתי טופס כרוך של הספר ימי בראשית, שלכבוד היום כרכו פוטוסטטס וכו'. כ"ק שאל אם יכול להשאיר את זה אצלו או שצריכים להחזירו, ועניתי שזה יכול להישאר אצל כ"ק. כ"ק הביט בזה הרבה.

תפילתנו ותקוותנו מעומק הלב, ביום שמחת כלולות בנינו, החתן והכלה שיחיו, שיוזכו לבנות בית נאמן בישראל, בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוות.

ויהי רצון שיתקיימו בהם כל ברכותיו הקדושות של הרבי, ושיזכו תמיד שבכל מעשיהם ופעולותיהם יגרמו "נחת רוח רב" לכ"ק אדמו"ר, ושבעל אשר יפנו יצליחו בו בע"ה, מתוך "הצלחה רבה" בגשמיות וברוחניות גם יחד, ונוכה בקרוב ממש לשמחת הגאולה האמיתית והשלימה, בעגלא דידן ממש.

למחרת השיב הרבי על הפתק שהיה מונח בתוך כריכת הספר. הרבי כתב: "נת ותחת תח" [=נתקבל ותשואות חן, תשואות חן], והוסיף: "ודבר בעתו כו", כשהוא מסמן בחצי עיגול וחץ אל המילים שבמכתב: "כ"ח סיון".

לאחר המילים: "ויהי רצון שנוכה לגרום נחת רוח", הוסיף הרבי בכתב-יד-קדשו את המילה: "רב".

כן קרע הרבי משמות החותמים את המילה "בן" ואת שמות אימותיהם שנכתבו לצידם.